

**การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี**
**The Good Governance Management of School Administrator under The
Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi**

ณัฐวีร์ วรสาริน*, ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์**
Nattawee Varasarin* Laddawan Petchroj**
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
Rajapruk University

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำนวน 9 แห่ง รวมทั้งสิ้น 306 คน ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง .67-1.00 และค่าความเที่ยงเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การทดสอบความแตกต่างรายคู่ LSD (Least Significant Difference) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี มีความสำคัญกับด้านหลักคุณธรรม มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความร่วมมือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ขนาดโรงเรียน อายุ และประสบการณ์ทำงาน พบว่าครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงานต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความคิดเห็นแตกต่างกัน และขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันมี ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงาน หลักธรรมาภิบาล สถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study the management on good governance of educational institution administrators under Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office and to compare the management on good governance of educational institution administrators under Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office classified by gender, age, size of educational institution and work experiences. The sample consisted of 306 Personnel under the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office from 9 locations. Item consistency index value is between .67-1.00 and the reliability value is .95. Statistics used in data analysis include frequency distribution, percentage,

mean, and standard deviation, t- test, One- way ANOVA, LSD (Least Significant Difference) and content analysis.

The research results founded that the management of the principles of good governance by school administrators the most importance was the principle of morality, followed by the responsibility, participation, transparency, the rule of law and value. The comparing teachers' opinions found that there were different opinions among teachers with gender age and work experience at the statistically significant at.05 level meanwhile school size was not different.

Keywords: Management Administration, Good Governance, Educational Institution

บทนำ

การศึกษาเป็นจุดกำเนิดแห่งความรู้ ความคิด ปัญญาและคุณธรรม ซึ่งยังเป็นรากฐานของการพัฒนาสังคมประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ดังพระบรมราชดำรัสของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2541) ที่แสดงไว้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนา เป็นการพัฒนาศักยภาพบุคคลโดยพัฒนาทั้งคน ทั้งชีวิต เมื่อคนได้รับการพัฒนาจากการศึกษาอย่างดีแล้ว ก็จะนำเอาคุณสมบัติที่ตัวมีอันเกิดจากการศึกษาไปเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต และสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ สำหรับพัฒนาประเทศ พัฒนา จากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษานั้นทำให้สถานศึกษาจึงต้องตระหนักในการบริหารใหม่ให้มีความโปร่งใส และเกิดความรับผิดชอบต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เกิดความเชื่อถือในสถานศึกษา

การบริหารการศึกษาของสถานศึกษา จะประสบความสำเร็จได้นั้น มีองค์ประกอบหลายด้าน โดยผู้บริหารศึกษาถึงเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนงานทั้ง 4 งานของสถานศึกษา เพราะฉะนั้นผู้บริหารศึกษาจะบริหารงานทั้ง 4 งานให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุประสงค้อย่างสูงสุด โดยมีหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

บวรศักดิ์ อวรรณโณ (2542) สรุปว่าด้วยเรื่อง การทำหน้าที่ของส่วนราชการที่ต้องนำหลักการบริหาร งานกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยมีหลักพื้นฐานของการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี มี 6 หลัก ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม (Rule of law) คือ ตรากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น ถือว่าเป็นการปกครองในกฎหมาย ไม่ใช่การทำตามใจหรืออำนาจบุคคลใด 2) หลักคุณธรรม (Morality) คือ การยึดมั่นในสิ่งถูกต้องดีงาม โดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ยึดถือและปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน ประชาชนและพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้ประชาชนไทยเกิดความซื่อสัตย์ จริงใจ อุดมคติ ขยัน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในประเทศ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานทุกที่ให้ความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ตรงไปตรงมาเข้าใจง่าย ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และมีกระบวนการให้สามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ 4) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อรับรู้และร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นส่วนสาธารณะ การแสดงประชามติ ประชาพิจารณ์ 5) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) คือ การรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การเอาใจใส่ในปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง รวมถึงมีความกระตือรือร้นในการแก้ไข

ปัญหา และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง 6) หลักความคุ้มค่า (Utility) คือ การบริหารจัดการและเลือกใช้ทรัพยากรที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คนส่วนรวม โดยร่วมกันสร้างจิตสำนึกให้เกิดความประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์และบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันบนเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรทางธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ในปีงบประมาณ 2565 ที่ผ่านมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานในภาครัฐ (ITA Online) ด้วยคะแนน 91.65 ซึ่งถือว่ามีความคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานอยู่ในระดับ AA ได้ ลำดับที่ 32 จาก 225 เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีคะแนนลดลงจากปีที่ผ่านมา 0.78 อันเนื่องมาจากการร้องเรียนในการบริหารงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านความซื่อสัตย์ โปร่งใส ของการรับของขวัญและของกำนัลทุกชนิด จากการปฏิบัติหน้าที่ จึงมีแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมหลักธรรมาภิบาล ได้จัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และธรรมาภิบาลให้แก่ผู้บริหารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้ทุกคนมีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใส เสมอภาคและเป็นธรรม

ยุคโลกยุคบาบี่ (BANI World : Brittle มีความเปราะบาง Anxious สร้างความกังวล Nonlinear สับสนต่อการคาดเดา (Incomprehensible) ยากเกินเข้าใจเป็นกรอบคิดที่พยายามอธิบายและพยากรณ์โลกยุคใหม่ โดยเสนอแนวคิดที่ว่าหลายสิ่งในโลกแตกสลายได้ง่าย และก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้างไปทั่วโลก ความเปราะบางนี้ส่งผลต่อความมั่นคงขององค์กรต่าง ๆ รวมทั้งสถานศึกษาด้วย ในโลกแห่งความสับสนอลหม่านนี้ด้วยเช่นกัน สถานศึกษาควรปรับตัวในโลกยุคที่การเปลี่ยนแปลงทั้งหลายเกิดขึ้นได้อย่างรุนแรงและรวดเร็วนี้ ผู้บริหารจึงต้องประเมินบริบทพร้อมปรับตัว (context and adaptability) ให้สามารถก้าวผ่านและเดินหน้าต่อไปได้ สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารมีข้อมูลเพียงพอสำหรับการประเมินบริบทคือการรับฟังเสียงของผู้ปฏิบัติงาน ผ่านกิจกรรม PLC หรือ เข้าร่วมวงการศึกษาบทเรียน (Lesson Study) และความท้าทายสุดท้ายคือความเข้าใจยาก (I) ของสถานการณ์โลกจำเป็นต้องใช้ความโปร่งใสในการดำเนินงานและการใช้สัญชาตญาณ (transparency and intuition) ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แนวทางที่จะทำให้เกิดการเสนอทางออกอย่างหลากหลาย และการตัดสินใจแก้ปัญหาพร้อม คือ การแบ่งปันข้อมูลอย่างโปร่งใสให้กับผู้ปฏิบัติงานจะช่วยเพิ่มความมั่นใจในการดำเนินงานท่ามกลางความโกลาหลของโลกที่เราไม่สามารถควบคุมและเข้าใจได้ทั้งหมด (Bani-Ahmad, A. A., 2014)

จากปรากฏการณ์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าในการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารโดยใช้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน การกำหนดนโยบาย ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม เพศ อายุ ขนาด ของสถานศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย วิจัยเชิงสำรวจ ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 18 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,830 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 9 แห่ง รวมทั้งสิ้น 306 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียนแบ่งเป็นสามกลุ่มคือ กลางและเล็ก ใหญ่ ใหญ่พิเศษ

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา นนทบุรี แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือ พัฒนาเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการวิจัย โดย ค่า IOC ได้ระหว่าง .80-1.0 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ alpha .87

ขั้นตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับ (1) เพศ (2) อายุ (3) ประสบการณ์ทำงาน (4) ขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale)

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำผลการศึกษามาปรับปรุงเครื่องมือเพื่อสร้างข้อคำถาม

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยใช้เทคนิค IOC (Index of item Objective Congruence) ซึ่งหากพบว่า แบบสอบถามฉบับนี้ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 - 1.00 ถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ได้

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 แห่ง รวมเป็น 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามตามวิธี ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่เก็บได้จำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นรายด้าน ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า โดยใช้สถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

3. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวตามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยจำแนกตามอายุ

4. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวตามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

(n = 306)

ด้านที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1.	ด้านหลักนิติธรรม	4.51	.34	มากที่สุด	5
2.	ด้านหลักคุณธรรม	4.58	.33	มากที่สุด	1
3.	ด้านหลักความโปร่งใส	4.54	.30	มากที่สุด	4
4.	ด้านหลักความมีส่วนร่วม	4.58	.41	มากที่สุด	3
5.	ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.58	.34	มากที่สุด	2
6.	ด้านหลักความคุ้มค่า	4.50	.44	มากที่สุด	6
ภาพรวม		4.57	.50	มากที่สุด	

จากตาราง พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อค่าเฉลี่ยของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = .50) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ

ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.58$, S.D.=.33) รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความร่วมมือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นรายด้าน ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความร่วมมือ ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า โดยจำแนกตามเพศ (n = 306)

ด้านที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านหลักนิติธรรม	4.45	.36	4.59	.29	-3.88**	.00
2.	ด้านหลักคุณธรรม	4.51	.34	4.66	.29	-4.18**	.00
3.	ด้านหลักความโปร่งใส	4.45	.29	4.65	.27	-6.24**	.00
4.	ด้านหลักความร่วมมือ	4.49	.48	4.69	.29	-4.41**	.00
5.	ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.47	.34	4.69	.29	-6.11**	.00
6.	ด้านหลักความคุ้มค่า	4.41	.51	4.61	.31	-4.40**	.00
ภาพรวม		4.50	.64	4.65	.25	-2.57**	.01

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวตามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยจำแนกตามอายุ

(n = 306)

ด้านที่	การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1.	ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.22	3	1.07	10.35**	.00
		ภายในกลุ่ม	31.30	302	.10		
		รวม	34.51	305			
2.	ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.65	3	.55	5.44**	.00
		ภายในกลุ่ม	30.58	302	.10		
		รวม	32.23	305			
3.	ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.14	3	.05	.53	.66
		ภายในกลุ่ม	27.46	302	.09		
		รวม	27.61	305			
4.		ระหว่างกลุ่ม	3.10	3	1.03	6.44**	.00

ด้านที่	การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
5.	ด้านหลักความมีส่วนร่วม	ภายในกลุ่ม	48.42	302	.16		
		รวม	51.51	305			
	ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.70	3	.57	5.10**	.00
6.	ด้านหลักความคุ้มค่า	ภายในกลุ่ม	33.53	302	.11		
		รวม	35.23	305			
	ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.97	3	.66	3.52*	.02
		ภายในกลุ่ม	56.36	302	.19		
		รวม	58.33	305			
	ระหว่างกลุ่ม	1.86	3	.62	2.50	.06	
	ภายในกลุ่ม	74.87	302	.25			
	รวม	76.72	305				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านหลักความคุ้มค่า ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความมีส่วนร่วมและด้านหลักความรับผิดชอบต่อ

ตารางที่ 4 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวตามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

(n = 306)

ด้านที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1.	ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.35	3	.78	7.34**	.00
		ภายในกลุ่ม	32.17	302	.11		
		รวม	34.51	305			
2.	ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.10	3	.37	3.56**	.01
		ภายในกลุ่ม	31.13	302	.10		
		รวม	32.23	305			
3.	ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.04	3	.35	3.93**	.01
		ภายในกลุ่ม	26.57	302	.09		

ด้าน ที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
4.	ด้านหลักความมีส่วนร่วม	รวม	27.61	305			
		ระหว่างกลุ่ม	1.95	3	.65	3.96**	.01
		ภายในกลุ่ม	49.56	302	.16		
5.	ด้านหลักความรับผิดชอบ	รวม	51.51	305			
		ระหว่างกลุ่ม	.40	3	.13	1.16	.33
		ภายในกลุ่ม	34.83	302	.12		
6.	ด้านหลักความคุ้มค่า	รวม	35.23	305			
		ระหว่างกลุ่ม	1.68	3	.56	2.98**	.01
		ภายในกลุ่ม	56.65	302	.19		
ภาพรวม		รวม	58.33	305			
		ระหว่างกลุ่ม	1.47	3	.49	1.97	.12
		ภายในกลุ่ม	75.25	302	.25		
		รวม	76.72	305			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มากที่สุด ด้านหลักคุณธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารงานทุกองค์การ จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อ บังคับ ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งผู้บริหารต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัยและเคารพในสิทธิของผู้อื่น ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องใช้หลักคุณธรรมในการบริหารองค์การ โดยยึดหลักอิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 และพรหมวิหาร 4 ในบริหารงานอย่างมีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย วิมลโสภารัตน์, (2553) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องยึดหลักปฏิบัติในการทำในสิ่งที่ถูกต้องด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ ยึดมั่นในความถูกต้องบนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรมของชุมชน การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรในองค์กรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันมีระเบียบวินัย และมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นนิสัยประจำตน เมื่อพิจารณาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11

2. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน

และขนาดโรงเรียน พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เพศชายและเพศหญิง ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการให้ความคิดเห็นในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษากับบุคคลแต่ละเพศมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยในสถานศึกษาจะมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งส่วนมากแล้วเพศหญิงจะเป็นบุคคลที่ได้เข้าร่วมเป็นหัวหน้ากิจกรรมโครงการต่าง ๆ แต่ในเพศชายจะได้เป็นผู้ดูแล ความเรียบร้อยมากกว่าเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม จึงทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ จุลพันธ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 1 และเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับแรกคือ หลักความเสมอภาค รองลงมาคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักการระบอบนิชอบ หลักความ โปร่งใส หลักนิติธรรม หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักมุ่งเน้น ฉันทามติหลักการกระจายอำนาจ และ หลักการตอบสนองตามลำดับ 2.ระดับความสำเร็จของโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 1 และเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นี้ อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีมีอายุ มากกว่าจะมีวุฒิภาวะ ในการจัดการกิจกรรม โครงการหรืองานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารตามสายงานที่ตัวเองได้รับนิชอบและยังสามารถทำงานประสบความสำเร็จได้ดี ในส่วนของผู้ที่มียุคน้อยซึ่งจะมีวุฒิภาวะที่น้อยกว่าจะได้รับมอบหมายงานจากผู้บริหารศึกษาน้อยกว่า จึงทำให้มีความคิดเห็นในการบริหารงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณพร พรหมศุภมิตร (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า พบว่า สภาพการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ การทำงานพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า จะได้รับบริหารงานของผู้บริหารรูปแบบต่าง ๆ จากผู้บริหารแตกต่างกันไปแต่ยุค แต่ละสมัย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบการส่งเสริมให้บุคลากรงานการประเมิน การมีส่วนร่วมต่าง ๆ ก็ตาม ผู้บริหารจะมีการแสดงถึงศักยภาพให้กับคุณครูได้เห็นอย่างได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ เอกมหาชัย (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพผู้เรียนอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมา คือ กระบวนการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กระบวนการบริหารและ การจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และ การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาที่มีประสิทธิผล ตามลำดับ 3. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ค่านิยมประชาธิปไตย และ ประชาธิปไตย เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยสามารถ ร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 53.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้บุคลากร ใช้วัสดุอุปกรณ์ ในท้องถิ่น นำมาจัดทำสื่อการเรียนการสอน มีการจัดสรรห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณโรงเรียน ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดมีการรณรงค์ให้บุคลากรครูนักเรียนและ ชุมชน ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ใช้ธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการ วางแผนและการสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างชัดเจน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี การประเมินผลงานด้วยความยุติธรรมเสมอภาคเปลี่ยนธรรมรวมถึง ส่งเสริมให้บุคลากรในการจัดกิจกรรมต่างๆให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงหรือแนวบริหารงานในโรงเรียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี การจัดทำรายงานผลตามการปฏิบัติงานตามแผนบริหารงานของ โรงเรียน เมื่อสิ้นสุดงานอย่างสม่ำเสมอ เป็นระบบ เทียบธรรม มีเอกสารหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ มี การควบคุม กำกับดูแล ตรวจสอบบัญชี ทะเบียนการเงินและพัสดุให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน มีการสนับสนุน การทำงานของฝ่ายต่าง ๆอย่างเปิดเผย และเป็นธรรม รวมถึงนำผลการประเมินไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานให้แก่ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง

4. ผู้บริหารควรมี การสำรวจความต้องการในการมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา มี ส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ในการ วัตถุประสงค์ประเมินผลการบริหารงาน ของโรงเรียน ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5. ผู้บริหารควรมี การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ให้ชัดเจน มีการดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ข้อบกพร่องที่เกิดจากการบริหาร อย่างชัดเจน ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย และ สามารถอธิบายเหตุผล ในการกระทำนั้นได้ โดยมีการนิเทศ กำกับติดตาม ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มุ่งมั่นให้การบริหารงานสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี การบริหารงานที่มีหลักธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลในสังคม มีการบริหารงานและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทน เสียสละ ให้กักงาน พิจารณาความดี ความชอบและความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่บุคลากรอย่างเหมาะสม เป็น ธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต จริตใจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในระดับอื่น ๆ หรือ ระบบการศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ ผู้บริหารด้านนโยบายการศึกษาสังกัดต่าง ๆ ผู้บริหารองค์กรการปกครองส่วน ท้องถิ่น โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนนอกระบบ

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยหรือองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ควรศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังกล่าว เพื่อนำผลที่ได้มาพิจารณา วางแผน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ . (2542). **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2541). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**. (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: สือตะวันจำกัด.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ปยุตฺโต). (2538). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรรณพร พรรณศุภมิตร . (2564). **การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท**. วิทยานิพนธ์. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ.
- สมชาย วิมลโสภารัตน์. (2553). **การขาดประสิทธิภาพในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์**. ขอนแก่น : การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิชาติ จุลพันธ์ . (2562). **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีเขต 1**. วิทยานิพนธ์. เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- อรรธรณ เอกมหาชัย . (2564). **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. สำนัก วิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ.
- Bani-Ahmad, A. A. (2014). **Obstacles of Preparing and Implementing the Budgets in Jordan**. A Case Study: Greater Irbid Municipality. Department of Accounting. Faculty of Finance and Business Administration. Al-Albayt University. Jordan.